

ETIKA

V KOMUNIKÁCI

Úvod

Etika je veda, ktorá sa zaoberá princípmi dobra a zla a pravidlami, na základe ktorých sa rozhodujeme a konáme.

Má svoj základ v ľudskej morálke, ktorú nie je možné nariadiť zákonmi a predpismi. Preto je to samotný komunikujúci, kto etiku v komunikácii vytvára. Rešpektovaním všeobecných hodnôt bude človek vždy pristupovať k ostatným ľuďom na základe etických princípov.

Etika je vždy osožná pre všetkých zúčastnených v komunikácii. Jej súčasťou je aj rešpektovanie ľudských práv komunikačného partnera, pretože týmto spôsobom mu počas komunikácie neukrívame.

Etika v komunikácii má veľký význam práve v školskom prostredí. Vieme, že nie všetci komunikujúci majú rečnícke schopnosti na rovnakej úrovni. Preto je dôležité sa s pravidlami dobrej komunikácie a etiky oboznámiť. Musíme sa ich učiť sami navzájom, aj pod vedením odborníkov.

Je veľmi dôležité, aby sme my – učitelia boli v oblasti etickej komunikácie odborne kvalifikovaní a vyzretí. Iba tak môžeme byť pre žiakov dobrým príkladom a môžeme im pomôcť vzdelávať sa pomocou rôznych školských aktivít aj v tejto oblasti .

»Najprv premýšľaj, až potom hovor.«

Etické hodnoty nám pomáhajú usmerňovať vzťahy so sebou samými, s inými ľuďmi i s celou spoločnosťou. Spôsob, akým ich usmerňujeme, svedčí o osobnej snahe školských zamestnancov, žiakov a rodičov.

Etické hodnoty sú základom kultúrneho správania sa v škole i v rôznych aktivitách, sú základom riešenia problémov a konfliktov. Ak ich chceme priblížiť žiakom, musíme sa prispôbiť ich veku a predstaviť ich v reálnych životných situáciách.

Na to, aby sme v škole mohli efektívne komunikovať, by sme mali dodržiavať tieto princípy dobrej spolupráce:

- ✓ Vzájomné rešpektovanie sa, čestnosť, slušnosť
- ✓ Aktívna spolupráca a trpezlivosť
- ✓ Rešpektovanie osobností všetkých komunikačných partnerov
- ✓ Zohľadnenie individuálnych odlišností, záujmov a potrieb partnerov v komunikácii
- ✓ Jednotnosť vo vystupovaní človeka (verbálna i neverbálna)
- ✓ Aktívne začlenenie všetkých komunikačných partnerov
- ✓ Pozitívny postoj, vyhýbanie sa konfliktným situáciám
- ✓ Udržiavanie úsmevu
- ✓ Vyhýbanie sa vzájomnému hodnoteniu a predsudkom
- ✓ Premýšľanie o následkoch svojich slov a skutkov
- ✓ Dochvilnosť a zrozumiteľné formulovanie myšlienok

Etická komunikácia smeruje k:

- formovaniu dobrých medziludských vzťahov
- súdržnosti a záujmu o komunikačných partnerov
- rešpektovaniu rozmanitosti
- vybudovaniu morálnych hodnôt
- prijatiu zodpovednosti za naše správanie
- pocitu spokojnosti a efektivity

Na to, aby sme mohli komunikovať na základe etických princípov, je dôležitá rovnocennosť partnerov v komunikácii. Vo výchovno-vzdelávacom procese by teda mali učitelia rešpektovať osobnosti žiakov, ich individualitu, náboženské vyznanie, ľudskú dôstojnosť a právo na súkromie.

ZAPAMÄTAJ SI, ŽE POČAS ROZHOVORU SA NEMÁ JEŠŤ

POČAS ROZHOVORU SI NEDÁVAJ RUKY DO VRECIK.

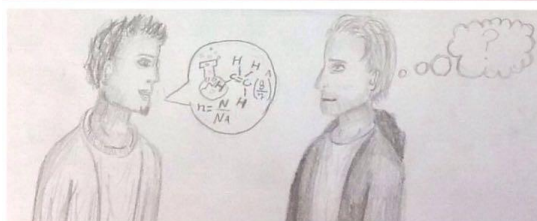
»Nič neznižuje úroveň rozhovoru viac, než zvyšovanie hlasu.«

Kapitola 1

Etika v komunikácii medzi projektovými partnermi

- Partnerstvo je jasná a otvorená komunikácia založená na vzájomnom rešpektovaní, porozumení a zdieľaní informácií.
- Učte a učte sa navzájom.
- Spolupracujte s kolegami v škole a s projektovými partnermi.
- Buďte diskretní, ak je to potrebné.
- Budujte svoj vzťah s partnermi na vzájomnej dôvere a rešpektovaní sa.
- Vyhýbajte sa klebeteniu a ohováraniu partnerov.
- Nebojte sa klásť otázky, alebo poprosiť o pomoc
- Ak niečo sľúbite, dodržte to za každú cenu.
- Nedajte sa zatiahnuť do hádok. Radšej veci s partnerom prediskutujte, než aby ste sa s ním hádali.
- Ak s niečím nesúhlasíte, premyslite si svoju reakciu, nebuďte hašteriví a neodsudzujte.
- Prv než si budete niekoho doberať a robiť si z neho žarty, uistite sa, že viete, ako to prijme, berte do úvahy jeho pocity. Z tohto aspektu je každý človek iný.
- Spolupráca je medzi partnermi životne dôležitá.
- Ak sa iný človek raduje, radujte sa s ním, ak má problémy alebo žiali, buďte súcitní.
- Ak máte dobrý nápad, ktorý funguje, zdieľajte ho s tými, čo sú v ôkol vás.
- Uistite sa, že ľudia vo vašom okolí vedia, že si ich vážite a že sú pre vás dôležití.

MAKE SURE YOUR
PARTNER KNOWS WHAT
YOU ARE TALKING ABOUT

PicCollAGE

UISTI SA, ŽA TVOJ PARTNER VIE, O ČOM HOVORÍŠ.

CONTROL YOUR BEHAVIOUR,
TRY TO FIND THE
COMPROMISES INSTEAD OF
ARGUEING

PicCollAGE

**KONTROLUJ SVOJE SPRÁVANIE,
POKÚS SA NÁJSŤ KOMPROMISY NAMIESTO HÁDOK.**

*»Komunikácia smeruje k spoločenstvu,
to znamená k porozumeniu, dôvere a vzájomnej úcte. «*

Kapitola 2

Etika v komunikácii medzi učiteľmi a rodičmi

Najväčší komunikačný problém je, že nepočúvame, aby sme pochopili, ale počúvame, aby sme odpovedali. Preto by sme sa mali pokúsiť zapamätať si niektoré užitočné tipy:

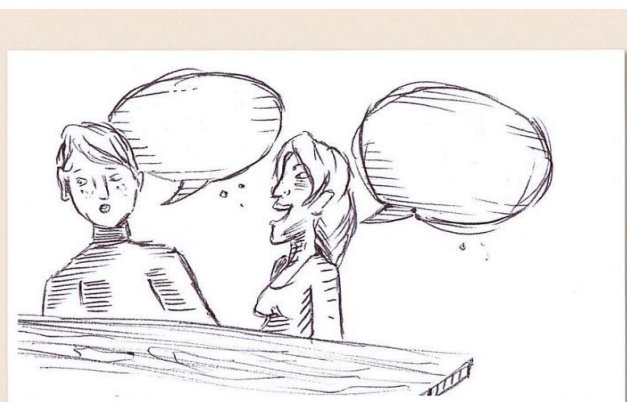
- Premýšľajte, prv než niečo poviete - začnite s pozitívnymi informáciami a až potom hovorte o probléme.
- Počúvajte, skôr než si urobíte unáhlené závery.
- Učitelia musia rodičom popísať silné a slabé stránky svojich žiakov, aby rodičia pochopili, čo im chcú povedať. Potom budú ochotnejšie prijímať informácie o svojich deťoch a nebudú zaujímať obranný postoj. Je to zvlášť dôležité, ak učiteľ informuje rodiča o nevhodnom správaní jeho dieťaťa alebo o probléme s učením. Informácia musí byť podaná jasne, ale taktne.
- Majte od začiatku komunikácie nastavené jasné hranice. Je to najlepšia cesta, ako sa vyhnúť nedorozumeniam s rodičmi. Čím viac budú informovaní o triednych činnostiach a zapojení do školských aktivít, tým viac sa budú cítiť ako súčasť tímu.
- Na začiatku školského roku podajte rodičom informáciu ako a kedy s nimi budete v kontakte. Dajte im najavo, že si vážite ich otázky a obavy a nikdy ich nebagatelizujete unáhlenými a nepremyslenými odpoveďami.
- Vždy rodičov pozorne počúvajte. Neprerušujte ich, myslite na to, že ani vám by sa to nepáčilo.
- Oceňte kritiku rodičov a poďakujte sa za ňu.
- Stretajte s rodičmi osobne tak často, ako je to len možné.

KEEP GOOD
MANNERS

PICCOLLAGE

SPRÁVAJ SA SLUŠNE.

DON'T ONLY
SPEAK, LISTEN TO
OTHERS OPINION

PICCOLLAGE

NEHOVOR IBA TY. POČÚVAJ AJ NÁZORY INÝCH.

*»Akýkoľvek problém v rodine, malý či veľký, začína vždy zlou komunikáciou.
Niektorá nepočúva.«*

Kapitola 3

Etika v komunikácii medzi žiakmi

Verbálna komunikácia

Čo robiť:

- Hovorte pravdu – buďte čestný
- Oslovte partnera menom
- Prispôbajte slovnú zásobu úrovni partnera
- Nechajte ho dohovoriť
- Neodbočujte od témy
- Prijmite oprávnenú a konštruktívnu kritiku
- Buďte nad vecou
- Buďte empatický

Čo nerobiť:

- Neosočujte a neurážajte
- Nebuďte vulgárny
- Neberte kritiku príliš osobne
- Nebuďte ironický
- Neposkytujte informácie o iných osobách

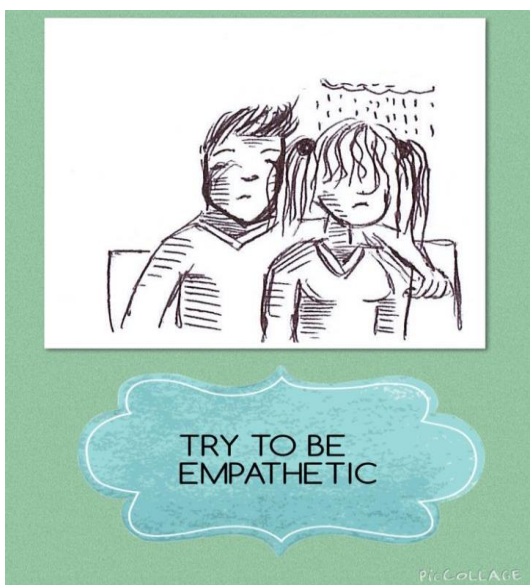
Neverbálna komunikácia

Čo robiť:

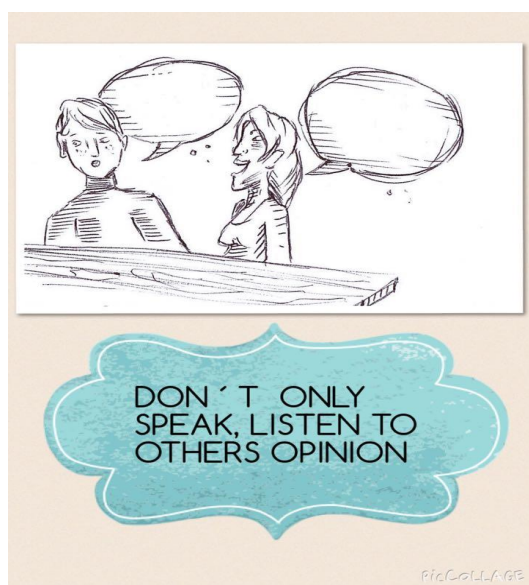
- Prispôbajte tón, hlas a rýchlosť reči aktuálnej situácii a komunikačnému partnerovi tak, aby vaša reč bola neutrálna a váš partner nemal priestor na nesprávnu interpretáciu toho, čo hovoríte.
- Rešpektujte osobný priestor komunikačného partnera.
- Sledujte svoje držanie tela - nestojte v obrannej ani útočnej pozícii.
- Zvážte vhodnosť dokýkania sa partnera počas komunikácie (berte do úvahy jeho vek a váš vzťah k nemu).
- Starajte sa o svoj vzhľad a tiež o vzhľad prostredia, v ktorom komunikácia prebieha

Čo nerobiť:

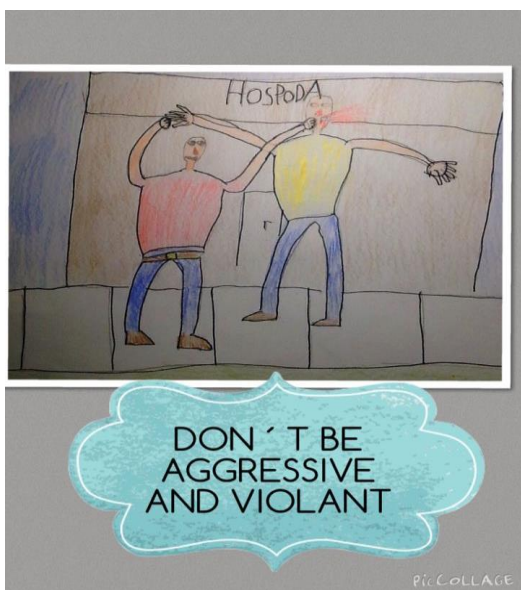
- Nezvyšujte hlas a nezrýchľujte tempo reči, ak ste v emocionálnom strese (ak vás váš komunikačný partner nahneval).
- Nepoužívajte urážlivé a vulgárne gestá.
- Neprekračujte osobnú zónu komunikačného partnera (menej ako 50 cm); ak je to nevyhnutné, vnímajte citlivo jeho reakciu.
- Nedávajte najavo netrpezlivosť (pozeraním na hodinky, klopaním perom a pod.).

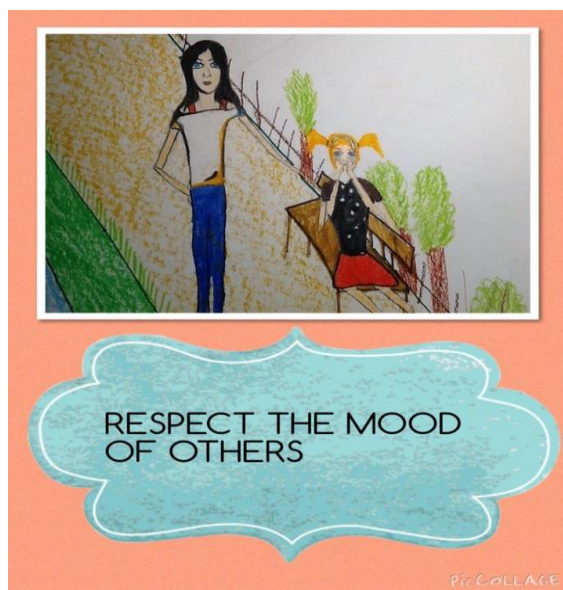
SKÚS BYŤ EMPATICKÝ.

POČÚVAJ NÁZORY INÝCH.

NEBUĎ AGRESÍVNY A NÁSILNÍCKY.

REŠPEKTUJ NÁLADU INÝCH.

»V mnohých ohľadoch začína efektívna komunikácia vzájomným rešpektovaním sa, komunikáciou, ktorá inšpiruje a povzbudzuje iných urobiť to najlepšie, čo je v ich silách.«

Kapitola 4

Etika v komunikácii detí a rodičov

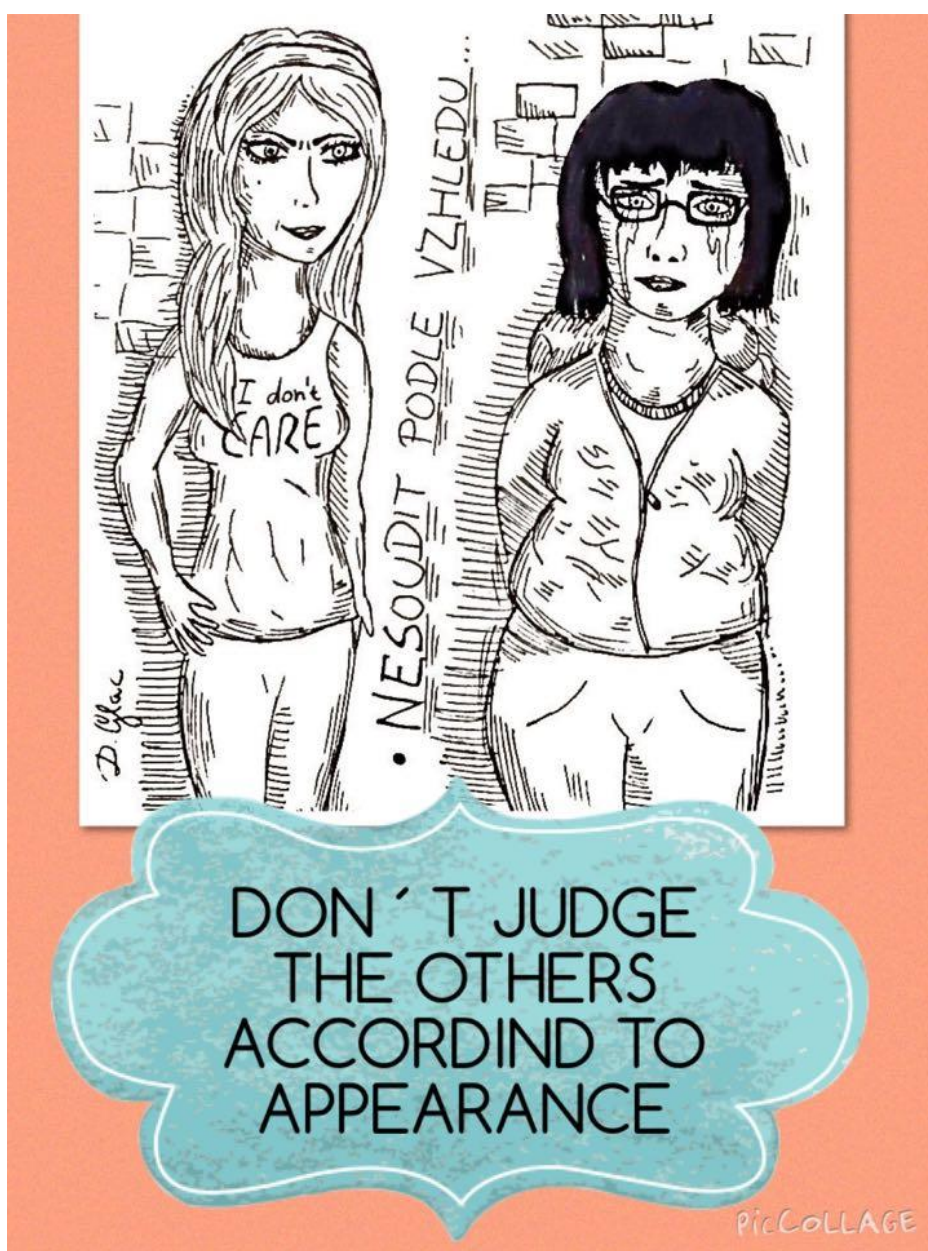
"ÚLOHA DOBREJ KOMUNIKÁCIE V RODINE A AKO JU DOSIAHNUŤ"

Úlohou komunikácie bolo vždy uľahčenie života ľudí. V súčasnosti máme k dispozícii nespočetné množstvo prostriedkov slúžiacich na komunikáciu. Technologické inovácie ako e-mail, záznamníky, faxy, pagery sú všetky navrhnuté tak, aby sa vzájomný kontakt medzi ľuďmi urýchlil. Napriek všetkým zmenám v spôsoboch našej komunikácie však zostáva dôvod komunikácie stále rovnaký – potrebujeme si vymieňať informácie. Aby sme to dokázali, musíme sa naučiť, aké typy otázok klásť a ako ich lepšie formulovať. V tomto ohľade sa komunikačné zručnosti menia na veľkú výzvu a ich osvojenie je užitočné pre každého člena rodiny.

Vždy je vhodnejšie klásť jednoducho a jasne sformulované otázky. **Sme toho názoru, že najlepší spôsob, ako dostať správne odpovede, je klásť správne otázky.**

Pokiaľ je komunikácia medzi členmi rodiny hlavným spôsobom výmeny informácií a slúži na vyjadrenie osobných myšlienok, pocitov a nálad, dospeje celý proces k odovzdávaniu a prijímaniu odlišných druhov odkazov. Už od prvotných čias, keď mala sila reči pre ľudstvo rozhodujúci význam, je pre nás veľmi dôležité, aby sme ovládali komunikačné zručnosti. Obrovskú silu reči si uvedomujeme v našom každodennom živote už len kladením jednoduchých otázok a získavaním užitočných a zaujímavých informácií. Najťažšia úloha komunikácie pozostáva z naučenia sa ako formulovať jasnú, jednoduchú otázku. Tu je sedem základných princípov efektívnej komunikácie:

1. Otázky si vyžadujú odpoveď.
2. Otázky podnecujú myslenie.
3. Otázky nám poskytujú cenné informácie.
4. Následkom kladenia otázok je zlepšenie schopnosti premýšľať.
5. Otázky robia z ľudí extrovertov a otvárajú im myseľ.
6. Otázky nás robia sebaistými.
7. Tým, že kladieme otázky, stávame sa pokojnejšími a presvedčivejšími.

NEHODNOŤ INÝCH PODĽA ICH VÝZORU

"ČO JE NAJDÔLEŽITEJŠIE PRE ÚSPEŠNÚ KOMUNIKÁCIU V NAŠEJ RODINE"

Komunikačné problémy sú najčastejším dôvodom pre domáce nezhody a hádky. V rodinách, v ktorých sa komunikuje jasne a rodičia diskutujú o problémoch otvorene, ubúdajú nezhody v každodennom živote a tiež sa ľahšie prekonávajú.

Hlavnou úlohou rodičov je vytvoriť stabilnú, šťastnú rodinu založenú na vzťahoch naplnených láskou, dôverou, trpezlivosťou a vzájomným rešpektovaním sa.

" Dobrá komunikácia v rodine môže byť dosiahnutá podporovaním snov našich detí."

Moje dieťa je snom, ktorý sa splnil. Táto malá kúzelníčka, ktorá s každým zdieľa svoje sny, nás privádza do iného sveta, kde je všetko možné. Je to miesto, kde ľudia môžu žiť svoje vlastné životy spôsobom, akým chcú. **Vďaka mojej malej kúzelníčke a jej čarovnej sile sme sa stali doma lepšími, usilovnejšími a trpezlivejšími.**

Každý deň podporujem moju malú vílu, aby naďalej snívala. Jedného dňa sníva, že sa stane lekárkou a bude pomáhať ľuďom liečiť ich smutné srdcia a prinesie žiarivé úsmevy na ich ustarostené tváre. Inokedy sníva, že bude klaunom a rozosmeje všetky deti na Zemi. Niekedy prehlasuje, že všetky zázraky a dobrodružstvá prežité s kamarátmi, sú najskvelejšími vecami na svete a večer prv, než zaspí, mi dokáže povedať dlhý príbeh o tom, čo sa jej bude snívať a kam ju jej sen tentokrát preniesie.

Každý má právo snívať. Sny sú rovnako aj pre deti, ako aj pre dospelých. V našom každodennom živote si nájdeme čas na všetko - na našich priateľov, učenie sa, na prácu, na robenie rozličných úloh, ale najzvláštnie miesto je vyhradené na čas snívať. **Snívanie je zdrojom nových nápadov a pozitívnych túžob, preto podporujeme naše dieťa, aby snívalo a nestratilo v sebe tvorivú dušu.** Nech objaví každý deň nové sny, predstaví si ich, splní si ich, a ich prostredníctvom vytvorí samu seba. Hoci nie všetky sny sa stanú skutočnosťou, deti ich nazývajú „faklou v temnote“, ktorá vždy pomáha ísť vpred, kdekoľvek si a čokoľvek potrebuješ.

Vieme, že ak snívame, nikdy nezmeškáme najšťastnejšie a najcennejšie momenty v našom živote a v rodine.

Môjmu malému čarovnému dieťaťu želám, aby sa nikdy neobávalo svojich snov, aby ich nasledovalo bez ohľadu na to, kam by ho mohli viesť. A nech si pamätá, že každý sen môže byť skutočnosťou.

POČAS ROZHOVORU UDRŽUJ OČNÝ KONTAKT

VENUJ SVOJMU PARTNEROVI POZORNOST

PRI KOMUNIKÁCI BUĎ DIPLOMATICKÝ

NEVYZRÁDZAJ TAJOMSTVÁ

Rozprávajte srdcom.
Naučte sa počúvať
a porozumieť ostatným.
Prejavte svoje pocity.
Budte láskyplní k priateľom.
Usmievajte sa.
Rešpektujte názory iných.
Naučte sa počúvať.
Používajte pozitívne slová.
Naučte sa byť trpezlivými.
Zdieľajte svoje emócie.
Budte súcitní.
Zbavte sa pochybností.
Rešpektujte, keď váš priateľ mlčí.
Budte zdvorilí.
Ukážte záujem.
Budte asertívni.
Zachovajte tajomstvo.
Budte spoločenský.
Poznajte skutočnú lásku.
Aby ste sa necítili osamelí.

*“ Najdôležitejšia vec pri komunikácii je dokázať počuť to, čo nebolo povedané. Umenie
čítať medzi riadkami je celoživotnou úlohou múdrosti.”*

(Shannon L. Alder)

Autor:

Szkoła Podstawowa Nr 3

im. J.Pawła II w Zespole Szkół nr 3 w Pszczynie

ERASMUS+ Project 2015-2018

Effective Communication - A Successful Future Life

No: 2015-1-BG01-KA219-014230_2

Preklad a distribúcia:

Základná škola

Jelenia č.16, 811 05 Bratislava

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

EFFECTIVE COMMUNICATION
A SUCCESSFUL FUTURE LIFE
2 0 1 5 / 2 0 1 8